

TERMÍN: 10.07.2023

xx20887xx
Recenzia C
Marek Hlaváč
marek.hlavac@employment.gov.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Marek Hlaváč**NÁZOV MATERIÁLU: **Jaguar nepotiahol región**TYP VÝSTUPU*[1]: **analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo financií SR - Inštitút finančnej politiky**AUTORI/KY: **Vladimír Peciar, Katarína Vaľková**

SPOLUAUTORI/KY: - ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2**

PRIPOMIENKY:

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Abstrakt	V celej analýze nie je jasné, či sa hovorí aj o efekte na zamestnanosť, mzdy v JLR samotnom, alebo či ide o firmy v susedných okresoch *okrem* JLR. Prosím upresniť	Nejasnosť skúmanej problematiky	Akceptovaná. V texte bola doplnená jasnejšia definícia, resp. upravené niektoré formulácie.

2	Abstrakt/Príloha	<p>Lepšie prepojiť pasáže o vplyvu na nehnuteľnosti a zasadiť ich do kontextu. Vieme vôbec, že je tam efekt? Ten nárast v post-period nevyzerá byť výraznejší než nejaké nárasty v pre-period (kde by sme pri SCM metóde mali byť asi stále blízko 1, ak zle označenému grafu dobre rozumiem). Robili ste ten test s placebo kontrolnými skupinami? Ako vyšiel?</p>	<p>Upresnenie analýzy ďalšieho z možných vplyvov – ceny nehnuteľností</p>	<p>Časť o vplyve na ceny nehnuteľnosti bola z analýzy vypustená na základe ďalších pripomienok.</p>
3	Graf 1	<p>Čo presne znamenajú percentá v grafe? Je to podiel nových zamestnancov Jaguaru, ktorí predtým pracovali v novom okrese? Lebo zo sfarbenia grafu to vyzerá, že by možno presiahli?</p>	<p>Ide o dosť závažný problém s celou analýzou, keď často nie je jasné, čo je presne v grafoch vykreslené, aké sú jednotky, čo je na ktorej osi, atď.</p>	<p>Akceptovaná. Popis bol v grafe doplnený.</p>
4	Strana 2, odsek pod Boxom 1	<p>Vieme, do akej miery je predpoklad o stotožnení sídla firmy s lokalitou prevádzky oprávnený?</p> <p>Aké percento ľudí z okolia JLR pracuje pre firmy s bratislavským sídlom? Koľko ľudí ste takto z analýzy vylúčili?</p>	<p>Vysvetlenie predpokladu</p>	<p>Nevieme s plnou istotou povedať, že tam, kde je sídlo firmy sa automaticky nachádza aj prevádzka. Ide o predpoklad, ktorý už bol niekoľko použitý publikáciách IFP ale aj iných analytických jednotiek. Z registra účtovných závierok či registra organizácií je dostupný iba o údaj o sídle.</p>

				Z tohto dôvodu taktiež nedokážeme odpovedať na otázku, aké percento ľudí z okolia JLR pracuje pre firmy s bratislavským sídlom.
5	Graf 5 a 6	V záujme lepšej interpretácie pre laického čitateľa by som zvážil dať na vodorovnú os absolútne hodnoty počtu zamestnancov.	Ide o dosť závažný problém s celou analýzou, keď často nie je jasné, čo je presne v grafoch vykreslené, aké sú jednotky, čo je na ktorej osi, atď. Štátne analytické výstupy by mali byť čo najviac zrozumiteľné pre inteligentného čitateľa, ktorý ale nemusí byť odborník na ekonometriu.	Neakceptovaná. Logtransformácia bola robená z dôvodu šikmého rozdelenia, grafy v absolútnych hodnotách boli ťažšie čitateľne a distribúcie medzi skupinami v nich boli ťažšie porovnateľne voľným okom.
6	Box 2	Robili ste nejaký robustness check pre obmedzenie analýzy na súkromný sektor vplyv? Aký je teoretický dôvod pre vynechanie verejného sektora?	Čo ak nejakí ľudia pracujúci vo verejnom sektore (napr. administratíva) prejdú do JLR? Možno sa na to dá pozrieť v sektoroch osobitne a aj spolu za obidva sektory.	Nie, naša databáza obsahovala len údaje o súkromných a štátnych firmách. Orgány, resp. úrady vernej správy sme nemali pokryté. Jeden z dôvod bol, aj že vytváraní kontrolnej skupiny na úrovni firiem by sa úrady nemali ako spárovať, keďže údaje napr. o pridanej hodnote za

				verejnú správu neexistujú. Taktiež mnoho úradov nemá právnu subjektivitu a v údajoch majú len jedno IČO (najčastejšie IČO ministerstva, ktorá má sídlo v Bratislave).
7	Tabuľka 3.	Čo znamená OLS + SCM alebo DiD + SCM? Znamená to, že sa tam nachádza nejaká sparse kontrolná SCM skupina. To by nedávalo zmysel, ak je analýza na úrovni firiem. (SCM nie je na mikroanalýzu.) Možno myslíte OLS + matching (nie SCM)?	Upresniť poznámky v tabuľke	Čiastočne akceptovaná. Kontrolná skupina tvorená pomocou matkinu je syntetická resp. obdobná syntetickej v tom zmysle, že oproti bežným kontrolným skupinám aj simuluje vývoj outcome premennej. Aplikácie DiD často používajú obdobu Abadie-ho (2010) SCM metódy. napr. Arkhangelsky(2021) .
8	Tabuľka 3	Zaujímam by ma počet firiem/pozorovaní zahrnutých v týchto regresiach.	Upresniť poznámky v tabuľke	Akceptovaná. Počet pozorovaní bol v tabuľkách doplnený.
9	Strana 4, posledný odsek	Existuje nejaká formálnejšia test statistic než len grafické zhodnotenie SCM odhadov? Zobrazenie Grafov 21-24 je neštandardné.	Vysvetliť dôvod na spôsob zobrazenia grafov a vykonať formálne testovanie významnosti SCM odhadov.	Akceptovaná. Kombinácia SCM + DID bola doplnená aj pre analýzu na úrovni okresov. Doplnený odhad

				aj podľa . Arkhangelsky (2021) . Pridané nové grafy na lepšie zobrazenie efektov SCM metódy na úrovni okresov (v dátovej prílohe po jednotlivých okresoch a skúmaných premenných). V dátovej prílohe pôjde o štandardné grafické zobrazenie výsledkov SCM odhadu.
10	Grafy 21-24	Rozdiely logaritmov nie sú jednoducho interpretovateľné pre laikov. Dali by sa na osi nahradiť zodpovedajúcimi percentuálnymi zmenami?	Štátne analytické výstupy by mali byť čo najviac zrozumiteľné pre inteligentného čitateľa, ktorý ale nemusí byť odborník na ekonometriu.	Aproximatívne sa rozdiely v logaritmoch dajú prezentovať ako percentuálne rozdiely.
	Strana 5, odsek 4	Prilepšili si ľudia, ktorí odišli pracovať do JLR? Ak nie, prečo tam išli?	Lepšie vysvetliť motivácie ľudí zamestnaná sa v JLR. V kontexte analýzy, ktorá hovorí, že príchod JLR nezvýšili mzdy v okolitých firmách, ide o žiaduce doplnenie.	Akceptovaná. Text bol doplnený.
	Strana 6, odsek 1	Na celom Slovensku? V susedných okresoch? Nejasné. Zahŕňa to JLR alebo nezahŕňa to aj JLR?	Nejasná interpretácie efektu príchodu JLR na automobilový sektor. Upresniť text.	Akceptovaná. Definícia bola upravená.
	Strana 7, odsek 1, Grafy 15 a 16	Iné časové obdobie než zvyšok analýzy. Ťažko porovnateľné.	Odsek obsahuje iné časové obdobie, ako je obdobie analýzy. Môže ísť o nevhodné porovnanie, resp. Autori by mali vysvetliť, prečo zvolili toto obdobie na porovnanie.	Akceptovaná. Odsek a dôslednejšia argumentácia boli

Nižší než kto/čo? Prečo je toto relevantné porovnanie alebo relevantná informácia?

V grafe to vyzerá, že tieto sektory zamestnávajú viac ľudí než automobilový priemysel. Alebo ide o porovnanie s inými krajinami?

Myslíme si, že nejaký výrazný počet ľudí je zamestnaných v automobilovom priemysle „na úkor“ týchto iných sektorov? Nemám dojem, že by sa ľudia hýbali práve medzi týmito sektormi.

V tomto odstavci sú na pozadí nejaké normatívne myšlienky a predpoklady, ale nie je jasné aké, čo je „dobré“ a prečo.

Prečo sa pozeráme na DK, FI, SE. Aký vzťah ku Slovensku? Ide o krajiny s najväčšími podielmi týchto ostatných sektorov v Európe alebo niečo také? Nie sú totiž zvyčajne pre nás benchmarkom.

Graf nezodpovedá nadpisu. Ak by zodpovedal nadpisu, očakával by som v grafe možno nejaké porovnanie v rámci Slovenska v čase (automobilový

doplnene. Časové okno bolo zjednotene.

	<p>priemysel rastie; vzdelávanie atď klesajú; alebo niečo podobné).</p> <p>Tu je medzinárodné porovnanie, ktorého význam mi uniká. Jasný, že Fíni nemajú veľký automobilový priemysel. Ale majú iné veci.</p>	
--	---	--

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Autori sa s mojimi pripomienkami vysporiadali veľmi kompetentne. Výsledkom je kvalitná analýza, ktorá je potenciálne dôležitá pre tvorcov verejných politík, pretože upozorňuje na riziko príliš vysokých očakávaní pri veľkých investičných projektoch. Autori výrazne zlepšili formát a čitateľnosť analýzy tým, že to najpodstatnejšie a najdôležitejšie nechali v hlavnom texte. Technickejšie detaily presunuli do prílohy.

Oceňujem najmä prídanie údajov o tom, ako si prilepšili noví zamestnanci Jaguaru oproti im predchádzajúcim mzdám, čím odpovedali na otázku, prečo by vôbec mali motiváciu do JLR prestúpiť. Tiež oceňujem prídanie formálnejšej testovacej štatistiky pri analýze štatistickej významnosti výsledkov použitia metódy syntetických kontrol.

Na záver by som rád požiadal autorov analýzy, aby na vhodnom mieste uviedli mená recenzentov a prípadné poďakovania iným ľuďom, ktorí napr. prispeli svojimi pripomienkami.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.